

Շիրվազադեի առաջին բառարանը «Նեգին», վերջում առաջին ընդունելիկն մշ գտաւ Վլադաւեան բնէն վրայ, և ընդհանրապէս գովտուով յիշատակուեցաւ քննադատներու կողմէ: Ստորեւ երբ քրտարակեցնք քտտեք իրաւայդ կեանքով կիւրքն ամաիտումը, գոր կը ճաղորդեն մեզ Թիֆլիսէն, և քր կը յուսաւեք իր սրտով պիտի կարդացուի մը մը ամաւանք գորտեք զաւանթարքին կողմէ:

„ԵՒԳԵՆԷ“

ԹԱՏԵՐԱԽԱՂ ՇԻՐՎԱՆԶՍՏԻԻ

Նիւթը զոր Ռուսահայ տաղանդաւոր
զբաղեւ ընտրած է, կրնայ ըստ ըստա-
կանին նոր համարով մեր բնին համար -
— Բազու, ծանօթ վաստաքան Միհայր
Ալիէրտեանի սալօնին մէջ հաւաքուած
հիւրերը խօսակցութեան կը բռնուին դա-
տական դարձն ուր մասին Ահաւոսիկ այդ
դատական դործը — Արապաճեանն անուն
համալսարանի մը կինը օր մը կը խոս-
տովանի իր ամուսին թէ իր անցեալը
մաքուր չէ, եւ թէ տակաւին չսմուռնա-
նալ խաբարած ու մոլորած է անդիտան
երկասարգի մը կողմէ, Այդ խօստովա-
նութեան վրայ, ամուսինը կը սկսի ատել
ու հալածել իր կինը Տակաւ հալածանքը
սին ստանձան կը ստակացնէ որ կինը
կը պարտադրուի ինքնապաշտութեան
կըլ թալ իր կեանքին Կտնը մահէն ետ-
քին, իրողութիւնը կը տարաշաշխուրի եւ
կըրպաճեան դատի կ'ենթարկուի իր
յայտապարտ — Ալիէրտեանի սալօնին մէջ
այդ դատն է արա որ խօսակցութեան ս-
տակարար դարձած է։ Ալիէրտեան, իր
խատուրան տեղեակ ըլլալով դատին, կը
դատմէ անոր մտաբոմանուն թիւները իր
կնիւր, եւզինէ, — թատրոնապալին հերո-
սութենէ, — կը չլիժի հիւրերուն ներկա-
նութեանը, քանի՜ Արապաճեանին դատին
ուր կը խօսին Այդ յուղորմը կէս ժամ
հալ թալին զրկած էր զինքը, երբ
ներթերուն մէջ կարդացած էր դատին
կարգադրութիւնը իր յուղորմը անուշա-
նիր Կանցիլի, եւ ներկաներէն մէկը, Տի-
ւիկ Գալմաքարեան, որ կոպակմեր ունի
զգինէի անցիակին մաքութեան նկատ-
ման, զիտումը կը շարունակէ խօսակ-
ութեանը մէջ ցոյց կուտայ, եւ ժամի-
նելով ներկայ երկասարգներու կարծիքը
եռաւորքուած մը ցոյց կուտայ, եւ ժամի-
նելով ներկայ երկասարգներու կարծիքը
մանայ, կը հարցնէ անոնց թէ ինչ պիտի
ենէին, եւ ինչ անպապի համարածն Արա-
պաճեանի տեղ իրենք ըլլային։ Ամէն մարդ
իր կարծիքը կը յայտնէ, ու երբ կարդը
ուպա Ալիէրտեանին, ժառանգաւոր չի
արարին պատասխանելու։

— Եթէ եւ ըլլայի, կը ներքի կ'ընջուի
Տիկին Եղգինէ, ամուսնին այդ յայտա-
գործութիւնը լսելով ճիշդ մը կ'ըմբարտա-
րանքով կը շփոթի, կը շփոթի նաեւ
վրէժխտեան: Ոչ մը գիտէ թէ ինչ պա-
հասճան է Եղգինէ, զոտո՞ք ապահովցնե-
սու համար կ'ըսէ թէ կայո՞րակէն վախճա-
ւի: Իրաւ մը այդ վայրկեանին ուժգին
բորում մը կը լսուի: Եւ սակայն, Տիկին
Եղգինէ արմատանի կտակամբ երթալով ա-
նիկ կ'ըմբարտադուի Եղգինէ, հրաբոր-
ւումարկութիւնով, կը սկսի դաշնակ
արնէն բայց ճեղուրները կը զոգտան, յու-
մանը կը ամսնէ ինքզինքը, ու վերջ ի
վերջ խեղճ իր կիսնայ ստաղած: Ետ
թիւթութիւնն է, գինն էր սոսալի, կ'ա-
ռիէ ինքզինքը, եւ հրաբոր զուարճա-
նանքու համար ուրախ եղանակ մը կը
ուսուցէ: Քիչ ետք, հրաբոր կը մեկնի
բեմի վրայ կը մնան Եղգինէն եւ ա-
ւախքով միայն Այն տանն Ավելիտեան
հարցաբարձի՞ն իր կրկն: Կ'ուզէ հասնիայ
նոր նաւազիւտուն պատահողը, կը հարցնէ
թէ ինչ՞եւ վերջին ամիսները այնքան
հոգ, տխուր ու մտախոհ վիճակ մը ստա-
նալ էր Եղգինէ նախ չի պատահալանքի
վերջ վերջին, ամուսնի պատահիլցնելու
մարդ պատմութիւն մը կը հարգէ: Հա-
մա կը հրնայ զոտո՞ք ինքզինքը, եթէ քիչ
առաջ ալ տէր չկնայ կը կամքին, ամուսնի
ընթացքուն ինքնալով արիւս յայտնէ թէ ինք

ալ տրվին Արապաճեան մըն է, թէ իր անցեալն ալ մաքուր չէ՝ կը զգայ ինքը զինքը, ու կ'ընէ միայն թէ ինքզինքը պարտնի չի հրատարակումսն իւր թիւնը։ Եւ անսահման բարութիւնը կը ճնշէ զինքը Միհրան, ինքնան բարի մարդ, կը ծագուի, կը սրիւն ծելիմնէ, անոր զգական կը նկատուի զայն, «այնքան զբաւի, այնքան հրապուրելի որ միակ քաղցր ծաղիտով կը կնկայ լարձատրելի ամուսնին բոլոր բարութիւնները, իւրեքն խղճի խայթի կը զգայ, տանջանքը կը ստատակնայ, ու ձեռքերը ամուսնին, Միհրանին ուսին վրայ դնելով, արտասուալից աչուներնով եւ յուզուած ձայնով մը կ'ընէ ամուսնին։

—Որքան բարութիւն կայ աչքերուդ մէջ . . . իսկ ես . . .
Ու լալով ննջարանը կը փախչի Մին-
բան ապշած կը զիտէ գինքը ըսելով.

— Չեմ կրնար կոր հասկնալ . . .
Հոս կը վերջանայ առաջին արարը .
ուսածը:

Երկրորդ արարուածին նոյն հիւրա-
անկեակ նոյնն են գինէի խղճի խայիւր
հետդնտէ կը սաստիկայի Այդ արար-
ուածին կը յայտնէի Գարթո Աղարեանը,
այն անձը՝ որ Եգիւնէի պատիւը աղար-
տած է, հրապուրելով զայն 15 տարեկան
եղած Միլոյցին, այն պահուն ուր տակա-
կին կեանքի հրապուրելուին անձնօրթ
աղլիկ մըն էր Սոյորիկը, մեղապար-
դուով մը եկած էր վերահաստատել նախկին
կապը, եկած էր շարունակել երբեմնի յա-
մարերով ինչնները Եգիւնէի հետ, հիմա որ
գնդգնիկ ու հրապուրիչ կին մը գործած է
անս Աղարեանի եւ Եգիւնէի միջեւ խո-
սակցութիւն մը տեղի կ'ունենայ, որու
միջոցին կը յայտնուի երբեմնի անցեալը
որ բոլոր մանրամասնութիւններով Այդ
սասակցութենէն վերջ, Աղարեան կը լքէ
որ մեղապարտ յոյսերը, եւ ներսով կը
մտնէ Եգիւնէի դիմէ Գործը գործէն անցած
սակայն Եգիւնէ կը վճռուէ զայն սու-
էն, եւ յուսահատ, ընկճուած, աթոռի մը
կայ ինչով կը սկսի լալ։ Բայց չուտով
ը գտնէ իր քղիւղը՝ ձիշը այդ պահուն
երս կը մտնէ ամուսինը, ուրախ, զը-
արթ, Նոյն օրը կրցած է դատապարտ-
ալ մը քառակ, Երանիկ է, եւ կը յայտ-
նէ կնոջը թղէ, մտադիր է օտա տտնէն
աղարդել իրեն հետ Աստի ձաւ, Եգի-
ւնէն կը նուիրէ նաւթային ընկերութեան
որ մէջ քանի թանկագին բանեւորմանը
ըղչալի տէն, այդչալի գուրգուրանք վերջ
վերջը կ'ընկճեն Եգիւնէն, ու կը ստի-
ան զայն որ իր անցեալը խոստովանի
մուսնեանը Եգիւնէ անկեղծօրէն կը յայտ-
նէ առէն ըսն, առանց մանրամասնու-
իւն մը ծածկելու Արուսիկը, այն աչ-

ինձան համոզուած է անոր ամուսնու-
նեան որ չուղիւր հաւատարմ Բայց Եւզինէ
ը պիտի Սիւրբան, բարկութեան առաջին
նորմովու մը մէջ իւր յարձակի կնոնը
բայ, զայն խնդրելու մըընդ, Եւ ասկայի
սիւնը կ'ընծրի ու հեկեկաւով կը փաթ-
ուի քորմը, Սորմայի վիզին, միշտդե-
մէն իր կարգին մօրը իրկը կ'իյնայի

Երբորդ արարուածս — Սիւրբան հո-
ւեկան սարափիի կոխի մը մասնուած
Երկու իրերանմեծ զգալուններ կը
արտայնի իրարու զէմ մէկ կողմէ բարու-
նեան բարձր գաղտնարար, նորման գա-
տնարան ու սերը Եւ զինէին համար, ու
ուս կողմէ այն կսկծիլ գիտակցութիւնը
է իր սիրեցեային կնոյ մնացեալ մարտը
նեղած, ինքը պարտաւոր է ներկու-
նայ քորմը, ինքնին նախապաշարուած
ուս մի, Եւ արմնացուս մը հանրաբե-
րարիքին, իր ծանօտ հոտ կեցնել զայն,
նեղով թէ այդպէսով չպիտի կրնայ խու-
սիլի ամօթէ, թշնամիներուն չար խն-
ւածքէն, բարեկամներու գաղտնի ար-
ւածարհանքէն Սիւրբանի աչքին սակայն
զ մաճըր արժէք մը չուներ ինք մի
այն իր ներքին զէտէն կը տառաջիլ-
արմնա չի կրնար զայն համոզել, ու կը
տունայ զիտացածս Երեւան հոգ զայ կը
նեղէ, որ վճառ է ամուսնին րաժնուիլ
կրնար այդպէս անոր տանջուիլ տե-
սի, չուսեղ նախ նոյն տակնիւն

Ճելով որ իրաւունք չունի իր ապականեալ
եւ անցեալով անոր հետ կենակցելու՝ ին-
սական որչա՛փ կը սիրէ Միհրանը, ու
որչա՛փ կը տանջուի անկէ բաժնուելու
դադափաբէն։

Բայց Միհրան համարիտ չէ անոր,
չուզեր որ Եւգինէ բաժնուի. կը
թէկւ կինը կը շարունակէ ըսել.

—Ներեկ՝ մոռնալով միայն կարելի է,
խիղ դուռն երբեք չես կրնար մոռնալ անց-
եալս:

Միհրանի որոշումը աակայն անփոփոխ
է, Չուզեր ետ կենայ, Նոյնը նաեւ Եւզիւ
նէի կողմէն, Խեղճ կինն ալ իր կարգին
չուզեր որոշումը ետ առնել, եւ վերջին

հրաժեշտը տուած կ'ուզուի զէպ ի դու-
ռը: Ճիշդ այդ պահուն դուրսէն կը լսուի
օրօր մը. ստնստուն կը քնացնէ Մինհանի
եւ Եւգինէի զաւակը: Եւգինէ կը դողայ,

իր բոլոր գաղափարները տակն ու վրայ
կ'ըլլան մէկ վայրկեանի մէջ, ի՞նչ
պիտի ըլլայ այդ գաւակը կ'ուզէ հետը

առնել զայն, բայց կը մտածէ որ բնական
օրէնքով զաւակը կը պատկանի Միհրա-
նին, իր ամուսնին: Նորէն կը յառաջանայ՝
զուռնէն դուրս ելլելու համար: Բայց
յանկարծ կ'ուշաբերի, կ'իյնայ Միհրանի գիր-
քը: Յետոյ, ծունկի կու գայ անոր առջև
և կ'ըսէ.

— Ձեմ կրնար, չեմ կրնար . . .
Մի՛րան կը գրկէ անոր գլուխը, եւ իր
կարգին կ'ըսէ արտասուելով.

—Համոզումով ներեցի, սիրելիս կը
մոռնամ:

Այս տուփի տեսառանիւմ կը վերջանայ:

Թատերախաղը:

ՄԵԼԱՆԻ ԲԻԾԵՐ

Ի՞նչ քաղաքի քաղաք

«Մատամ Գովարի», Անա հրաշակերտ
լը հիւսթիվ միօրպէս Անա անուն մը որ
որ չէ, բայց հինասիրէ ալ չունի բնական
Միւր ինքը չափ չափ խօստած է միօ-
րէնի վրայ, ա'լ աւելի քիչ «Մատամ Գո-
վարի» վրայ Հանդիսացեալ Մկրտիչ Ծառ-
աղար մը գործխառնակն մը Արշակ ուրուա-
րած է այս վերջինը եւ Մօքանի մէկ
օրուած՝ իր վարպետին վրայ թորգմա-
նայն հրատարակած է. — երբոքն ալ
կրէնէր մէջ, սասանակ մը տարրին ա-
ռա՛յ, Առնոցն է զատ եղիւն է որ մէկ եր-
ու աղագմէնը յիշած է զայն իր գրու-
թեան հինարեւուն մէջը, հրատարակուելէ առաջ
արք անպա օրաբարած եւ ըլլալ անստ-
առ պարագային համար, ինչ որ պզտիկ
սիւսի իրենցինքն մէկը չէ որ կը կաղմէ
յոյս սիրօնին

Բայց կ'արժեք որ ձեռնհասները աւելի
սյնօրէն ճանջնէին զայն մեր կարգացող
ասարակութեան եւ սնարի զիրք մը ըլլար
անսաւորապէս բոլոր անոնց՝ որոնց զրի-
նքն ու տէր են եւ կ'ուզեն տալիս զայն
որ, աղտօր ու տալաք ձեւի մը մը:

«Մատամ Պօլարի», 1856-ին, Բարիլըի-
վի տը Բարի հանդէսին մէջ, մաս առ
մաս հրատարակուած, առաջին իրապաշտ
էպի և որ հասած ըլլայ այդ կատարե-
լի թեան Վկայերուն գտականն է անի-

Առաջին տողին մինչև վերջին կետը, ռեքլամը կը տարբերակուի իր արտաբանական անոր մէջ, հասարակ աստիճանովը՝ ներքին ընդհանուր ին եւ պատմութիւններու ճշգրտութիւնը Բաւարական զգալութիւնը ու խանութը երազանցողին ինկապիտալ ու զգլիւած ոճը, որ ամէն մէկ մանրամասնութիւններուն մէջ ամփոփուի խնամքով ու յամարներն չհետաւորուի, ինքնաշարժութիւն ու խնամքով է որ, վերջապէս ազամանդի մը էս տալուած ու փայլուն զուրկ կու գայ ին հեղինակին մատուցողուն մէջէն եւ կը անցնէ, անբերկ ճարտէր։

Նիւթը, այսօր, քառասունըֆինգ տա-
ներ հոգը, նոյնքան չանկան ու իրա-
ն կը մնայ, հակառակ դիցազներդա-
ն, ողբերգական կամ ուրիշ որ եւ է
եւ զգացումներով լեցուն պատահար-

հերով, տարորինակութիւններով խճու-
ռած չըլլալուն: Շատ պարզ, չատ սովո-
րական բան մը, որուն մեծութիւնը՝ ան-
սովոր բան մը չըլլալուն մէջը կը կայա-
նայ:

Սին երազանքներով անաժ ու սխալ
շատախաբակով թխնով ժր լատթարացած
կին ո՛ր կը շնայ Գր խաբէ իր էրկիր
որ որչա՛ն ալ թանձրափող, բամբակափ
ու անարժէք ժարք, իր էրկին է՛լ վերջաւ
պէտ, եւ կ'ը պաշտէ իր կինը, ու իր աղ
ստէ թուստմին մէջը ունի իր բոլոր պակաս
պէ՛տ իր ննդերն չքմեղանքով Ամեն բան իր
զո՛հէ իր կնկարս սիրուն, կնկանը ճանդիւն
տին սիրուն, կնկանը զքօսանքն սիրուն
խաղ ա՛ն, ա՛լ ա.ե.ի շատարբեր, ա՛լ ու
էւրի ա՛լքը դուռն ու ապերախտ կը դառ
նայ

Հաճույքներով ու տառապանքով խառն
կեանք մը կ'ապրեն խառնակ միութիւն-
ներու մէջ, պարագայ կ'ընէ, էրկարք տունէ
կը քակի, զգայխառններու հետ մի ան-
խորհուրդ կարգադրութիւններովը, մինչեւ
որ կը ունեցածը չ'ունեցածը կը դրասեն
գրատառապի միջոցով, եւ վերջապէս
յնքզինքը թունաւորելով չարաչար կը
մտնիր Բայք էրիկը կը սիրէ զայն միշտ,
կը սիրէ զայն կը մտնուէն ետքն ալ,
անոր սպային արկածներուն հատու ըլլա-
լէն ետքն ու եւ կը ներէ անորը Ա՛լ աւել-
լին կը սիրէ, Ալ եւ կ'ունի սերը աւելի կը
շնչէ միւսին չնուազանքով, մէկուսն ներքով
սիրօք աւելի տառիկ կը դարձնէ միւսին
դժուրմենքը, ապերախտութիւնը, ապերա-
խտութիւնը

Մարդը չի կրնար ապրիլ առանց իր սիրելեկային հե. անոր մաքուր վերջը, յու. սահման չըմանել մը հտըը, շատ չանցանք ինչն ալ կ'երթալ, անցարդարիկ սեր մը մու. թալու. անկէ, որ գէթ վերջին վայրկեա. ինն, թորը բարանը զնեւու. քաջութիւնը. իննեցած ատենը ճգանք որ ալ երևու. չունէր զառնալու ճգանքը, որուն սիրտին արժանի չըլլալը կը հասկնար իննմա:

Անկարելի է հիմա հաս, հատիկ հատիկ
ներկայացնել զայն իր բովանդակ մանրա-
նրանքներին: Երբեք ու իրարաձուլված
ներսն ունի, որտեղ ու մեղք կարելի է
զանք ընկ, այնքան պրկորէ զիջածած
նա իրարու եւ այնքան մեծ կարեւորու-
թիւն մը ունին անոնք հոգեբանական
տեսանկյանով:

Միակէ հատոր մըն է ան.—պղտիկ հա-
տոր մը բաղդատաբար նոյն ատենները
բառատարաւուող զիւրիկ ու շատախա-
տախաճախաճող մէկպեւորէ՛ր որոնք քսակ
նախի վերջերը կը շարունակուէին, նոյնե-
լայն հերամաներով, էթէ ոչ որդկներով.—
այդ ամբողջ տարիներու մէջ խոտացած
շորտակէ ստունմանաբովանդերու, ըն-
կերցումներու, փորձերու, արդիւնքը եղած
ման իր տողերուն շատութեանը վրայ
է ան արժանիքը, իր վրայ թափուած
նիւթեր, կաթիլներուն մէջն է նոյնացուած
ործ մըն է անԴոսար մը ինչպէս բոխ,
է պղտիկ գոճար մը որուն ջրով սակայն
նշնչ կարեւորութիւն կրօնն ունենայ ա-
րարի չեղմանը հետեւորդ.

Յիզգէ՛ւ մանրամասնօրէն եւ մասնա-
որայօրաց աւր ճշգիւտ թիւնով մը քնդելու-
ւած, Յրմատայն գլուստախօս քարքերը
կտրած է իրենց կիսատ ու անշարմար
տարտախօսութեան մէջը այլաբանած եւ
կղծիլքոտ ու չղղըքորթ նախապաշարում.
երուն մէջը արմատացած եւ այլ բարքե-
ր, այսօր, քառասունը հինգ տարի ետքը,
այն իսկ մ.ստապոյի մէջ խնդած և չրկա-
ւէ զատ, աճմնէն աւելի պիտի պատշա-
ւէին հոս մեզի, որ երբեք առանց խաբ-
անքի, զատիտարակութեան լաւ ուղի մը
ենք կրցած յարգարել մեր սերունդնէն.

ուն առջեւը եւ չափէն աւելի ունեցած
 ներ, նախապատճառ ու զնգորմներով լեւ
 ուր անապապաշտութիւնը բերեւ ձեր
 սերունդն լիար, գաւառներուն մէջ ըլլաւ
 էր Պոլսոյ Ատար համար է որ «Մատաւա
 ուղարկել» պէս հատուկներ կրնան առօրոյ
 լլաւ մեղի, առաջապէներով, խնայել իւե
 ստույծիւններով ծանարարեւնան միւր
 սերունդն:

Ամեն անոնք որ իրապաշտո գրականութիւնը կ'ուզեն ուսումնասիրել իր իսկու թեանը մէջ, չեն կրնար թեթեւ արտով զանց բնել «Մասնավոր Պոլսորհն», իբրեւ անապոստ ու. անթիբր յայտարարելով իր սեռին, գրուեալ հիմնաքարերէն մէկն ալ ինք հզաւ միեւնոյն աստնս վերջին երեստղ տարինբրուն մէջ այնչափ ծաւալ գտնող ու. վաւաքասկող իրապաշտո գրականութեան բոլոր միմաղոս վարպետները ինքզինքնին աշակերտող կը հռչակեն իրենան մենակացիսին եւ ներշնչուած՝ աւ յոր գլուխ-գործունքնէն:

Բայց մերօրե այդ կնո՛ղ գա՛նալ/էթի՛ն
 հեղբքէ՛ն յաթորե՛ն սա՛կըլ ու չնո՛թիւն
 ներու. մէլ թաալըլ ախյա՛ն մեղմ գոյ՛
 ներուլ, այնչա՛ր գաննցնող ու աճնե՛լ
 կերպուլ՝ պատուած՝ լիբլաւորթ թիւնուլ
 մը յօրինած է որ մարդ ապա՛ծ կը մնայ
 ան չի կոնար մաքնի մէլը սեղմեցնալ
 աւ տեսնել բարբերուն ու նախապաշա-
 րու մտերուն խորթ թիւնը ու կեղծաբորու
 թիւնը, իմանալով որ այդ կտորի՛ան ա՛ն-
 մեղ ու բարոյալից գիրքի մը դէմ կարելի
 է հղեր է վատաստբաւաւթեան դատ բա-
 նալ, կրօնի ու բարոյալի՛թի մտնողը՝

Շնունթխանքերու պատմութիւնը ընելով
հանդերձ գրել ինքնապատուկ ճկունութեւ
թխանով մը այնչափ թիւ վրան-բաց ու
վայելուի նկարագրութիւններով անցած է
ան, էն դժուար իսկ զուգուելիք տեղեւ
բուն վրայէն որ, մարդ ուզէ չուզէ կը
համոզուի որ գործածածն ոչ մէկ լեղել
այնչափ պատշաճ եղած է, ոչ ալ գիրք
մը այնչափ բարդալիցջ եւ սակայն մարդ-
կային տնտեսութիւնները, կեդրանորու-
թիւնները, խնայողութիւնները կը զննուին
անոր դէմ եւ կը փորձեն տապալել զայն
անոր համար որ ճիշդ այդ ապուրթիւն-
ները, կեդրիքները, տկարութիւնները կը
հրապարակէ ան, ամէնէն ճիշդ գոյնեղուն
տակ ու ամէնէն համողիչ եղանակով
իսկ ընդհակառակը աւելի կը բարձրա-
ընեն զայն:

Դառնի կը քաշեն, կը դառափտեն, կը քալիժծեն: Ամենախիտ տալաքստունաքիրներ կ'որոտան անոր դէմ: Դառափաքտուեթիւնը անխուսափելի է:

Այն ատենի նշանաւոր փաստաբաննեւորէն Մէթըր Սէյան հշտալի պաշտպանութեան տակ կը լսուի: Դառափորեն կը լքուի: Եւ զատ ձևախախտութենէ ետքը անպարտութեան վճիռ կու տան:

Հատորներ մեջը, կից այն աւարտելէն
մասնիմպայտեւ ետքը, լիցի ամբաստանագիր
քիղ պաշտպանողականը՝ որ յիշուն հոմ
մէջը կը գրաւէ, եւ դատաւինոր թով թովի
ըրտաւորականեան ենէ նէ այդ հրապարա-
ւային լայն վիճաբանութիւնը բարեբաղ-
ւութիւն մը կ'ըլլայ եւստամասիրողին հա-
ւար որ կ'որ գայ գինը լուսաբանել զիր-
բին ազուրուկներէն, գրական ար-
ւանքէն, եւ նպատակին աղօթութեանը
Լաւայ այնպէս՝ որչափ միշտ միւլայ
հնէր զայն, բարոյականին անուշով պտղա-
տացող արիւնքներէն, կրօնի անուշով
բարկածող անխիղճներուն եւ հանրային
մարտը պաշտպան հանդիսացող շահա-
մոլներուն ոչնչութեանը, փտատածութեանը
եւ անտեսութեանը՝ որոնցմէ մինք ալ
տես ունենք, զի՞քան զհարաւոր

Օ. ԶԻՅԹԷ-ՍԱՐԱՅ

Մ Տ Ա Ծ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

Կեանքի կուռին մէջ յաջողելու համար
լարդս պէտք է անասունի մը կամ միտքը
ամ սիրոր ունենայ:

★

Իւրաքանչիւր մարդու մէջ կայ ապուշ
եւ խաբարայ մը: Ապուշը զգացումն է,
սկ մտքը խաբեքան:

★

Մարդկային սիրտը հաւատքի համար
ստ սոդ ունի, բայց հանադրութեան
ամար փոխ:

★
 Սէրը յաղթանակին է նուազ սիրողէն
 Եւ ի սիրողին վրայ տարուած:
 ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՌԻԻ

Հաստ խեղդայի կին մը եւ չհատ անմիտ
մը մը կը կապմուն միտմիտն մը մարմինն
երեւո՞ր որոյն իրենց միջեւ ունենցած յան-
ժմիտիւրը արտապարզորէր տարւոյ է, որով
էտեւ առաջինը ունի մտածողչեկարաքիթիւրը,
առեական է, մինչդեռ երկորորդը իգական
ուսելի, մտքի է իր ընտրութեանքն եւ
դաւ աշխարհը որոնք մը կոռւքայ յա-
ւախ ուղղել ընտրական յանկուրմիտը եւ
խանական կինը, իրեն վրէ պարտանի
ընդունիլ այն առնին, իր մը, հանձնարք
մը որ կը տիրէ իրեն եւ կամ արուջիւր,

Ընկերո: քիւնը ջնեղկայացուած Գաւառ-
երու մէջ Գործակալներ ՎԼ ՓՆՏՈՒՌԻԻՆ:
ՈՒՒՔԻՈՅ Ը Դ.Ճ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻԻՆ,
ՊՈԼԻՏ, Ղայաթիւ, Ճեպիտ խան. Թիւ 1—2

Օ ԿԱՄԵԼԻԱ
Վ.Ա.ՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱՐԱՐԵՂԵՆԻ ԵՒ ԲԱՍԹԱՅԻ
Ա. ՆԱՄԻՔՈՒ ԵՒ Ա. ԿԱՄԵԼԻԱ
Կալաթա, Վալիստա փողոց, թիվ 105
Կը վաճառուին ամեն տեսակի շաքարեղեններ և հաստեաներ (բասթա) խիստ զերմամտելի գիններով: Պատրաստութեան գերազանցութիւնը հաստատուած է:
Զոյն վաճառատան մէջ կը պատրաստուին
ՀԱՐԱՐԵՂԵՆԻ ՄԱՐԿԱ
ճաշակաւոր, զարդարուն և որ առաւելագոյն է, խիստ զերմամտելի գիններով:

ՄԻՍԱԲ ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
Վ.Ա.ՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԵՐՈՒ
Վալաթիա, ճիւղ Թիւրքի զինաց, թիւ 25.
Վաճառատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի պատի թուղթերու մոխիր և ճաշակաւոր մթերք մը ինչպէս նաեւ ոսկեգործ և զարդարուն ԲՈՐՈՒՆԵՐ և ամեն տեսակի ՄՈՐՈՆԵՐ և այլն:
ԳԻՆ ԶԱՓԱՌԱՐ

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՄ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԵՒ ԲԱՍՏԱՅԻՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 436.
ՄԱՍՆԱՃԻՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Վալաթիա, Թորոնթա ճառագիւ, թիւ 101.
Հարսանիքներու և երեկոյթներու համար զեղեղիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն:
3-51-100

ԱՏԱՄԵՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ
Վալաթիա, Մերթէպանի փողոց, թիւ 103
ՄԹԵՐՔ
Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին առաւելագոյն տեսակի ալիստանայի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաշ, սիւն, ամառան, Բարիկի գոմ, և այլն:
ԿԱՆԻԿ ԿԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիա մէջ կողմերը կը գրկուին սոյն ապրանքները
32-100

BRASSERIE GAMBRINUS
ԳԱՐԵՋԻՍՏՈՒՆ ԿԱՄՊՐԻՆՈՒՄ
***** ԲԱՅ ԵՒ ՍԱՐՈՂԱԿ ԴԻՇԵՐԸ
Déjeuner, Diners et Soupers à la Carte
BIÈRES DIVERSES
CONSOMMATIONS DE PREMIER CHOIX
Grand' Rue de Péra, 312 Բերա, Մեծ փողոց, 312
Constantinople Կոստանդնուպոլիս
2-35-100

Ե.Ա.Ն ՄԱՐԻՆՈՍԱՔԻՍ
428, Բերա, Մեծ փողոց, Լիւթիստա փողոցի թիւ 428.
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԿՈՒ ՍԵՈՒ ԱՄԷՆ ՀԱՅՄԱԻ
ԿՕՑԾԿՆԵՐ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
2-39-100

Կ. ԵԱՐՈՒԵԱՆ
Յ. ԻՍԱԳՈՒԵԱՆ
Բերի վաճառատանը մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառութեան համար...
ԱՄԷՆ ԱՓԱՆ
ԳԻՆԵՐԸ ՈՒՆԻ
ՈՒՆԱԳՐՈՒՄԻՆ
Վաճառատան մարզային
ԱՄԷՆ ԶՈՎ ՕՐԵՐՈՒՆ ՀԱՃԵԼԻ ՏԱՔԱՌԹԻՆ ՄԷ ԿՈՒՏԱՅ
ԹԻՅԻ ԳՈՐԾԱՌԹԻՆԵՐԸ
ՀԱՐԵՐՈՒ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒ ԿՕՐԵԼ
ԹԻՅԻ ԳՈՐԾԱՌԹԻՆԵՐԸ
ԶՄԵՆՈՒՆ ՑՈՒՐՏ ՕՐԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԲԱՆԵ
ԹԻՅԻ ԳՈՐԾԱՌԹԻՆԵՐԸ
Ամեն տարիքի, ամեն սեռի, ամեն դասակարգի
ԱՄԷՆ ԱՌՂԱՐԱՐ ԲԱՆԵ
ԹԻՅԻ ԳՈՐԾԱՌԹԻՆԵՐԸ
3 35-60

ՄԷ ԹԻՅԼԻՉԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Վերաբերելով Տալիս-Թոմասի, Շիք-Թիւրքի Նախնային Բրիտանի, Ման-Համի Պատուաւ և Աթէնքի Եթիւքի ապահովագրական Ընկերութեանը ապահովագրութեան կ'ընդունին հրեշտիկ և ծովային կորուստներու դէմ ԴԻՐԱՄԱՏԱՅԵԼԻ ԳԻՆԵՐ և շուտ վճարում կ'անհետան:
Այս Ընկերութեանը Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալն է Է. Չիքա-Լիթի, Վալաթիա, Խալիլ փաշա խան, թիւ 4:
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Վալաթիա, Վալիստա փողոց, թիւ 91
Վաճառատան մէջ ամեն տեսակի անհրաժեշտ և վերաբաշխական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵՄԱՐԱՆԱԿ և ՓՈՐՈՒՄԱՆԱԿ, Կակուղ և Կարմիր լաւիկի (քաշուղ) առաւելաւոր, ամեն տեսակի գրեթէ բոլոր (շիքիկ) և Երեւոյական մեքենաներ, ջերմաշարժներ, հեռագրականներ, խողովակներ, Բանադէտներ (միքրոսոպ), փոքր և մեծ մանրագէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն անհոյսդ կը գտնուին վաճառատան մէջ Գիւնեւը շատ աժան:

ԼԵՆՍԸՐ
ԸՆՏԻՐ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ
ՎԱՅԱՆ ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ
THE LANCER
REGISTERED TRADE MARK
PARLOR PAPERS
FIRST CLASS 150 FIRST CLASS
Կեդրոնատեղի, Պոլիս, Սուլթան Համադ

ՏՈՒՐԿ ԶԱՐԴԱՐՈՒՄ
Մանուկներու ծննդութեան արժանաւորներու հիշատակներ
Յիշեալ թիւերը բոլոր կ'ընդունին, աւելցնելով հիշատակները մինչեւ 428, Բերա, Բաշկալիքի, թայ փողոց, թիւ 6 տան մէջ և կ'ստանան վերջը մինչեւ 11, Վալաթիա, Վալիստա փողոցի զինաց, Թիւրքի Օղու խան թիւ 13: Կը բռնէ ծննդական գործարաններու ամեն կարգի հիշատակները, ամեն տեսակի միջոցաւորները և այլն: Զոր-մեթոտներով և առանց ամենափոքր ցուցանիշներու, թէ՛ արանց և թէ՛ կանոնային միջոցաւորները խողովակներու հիշատակները կը գործարանէ մէկ քանի օրէն: Քիչ ժամանակէն կը գործարանէ գաղղ. հիշատակները 68 և անգլ. թիւերը 100

IMPERIAL
1803
Կրամպուրտ Ս. Ո. 2,900,000
Վաճառուց հասուցում 15,000,000
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Կ'ապահովարէ ամեն տեսակ ապրանք, չնայ և այլն խիստ ԶԱՓԱՌԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ
Դեր-Գործակալատը
Յուսիմ Յ. Գուրքիլի
Լիւթիստա Թուրքիոյ
Շ. Բ. Գուրքիլի
Վալաթիա, Խալիլ խան
2-33-100

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՌՈՍԱՆ ԵՒ Ը
Վալաթիա, Մանուկներու փողոց, 42
ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՅ
Գրքի լատին տպագրութեան քաղաքի
Նամակի և տեսարկի քաղաքի
ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐԱՆԵՐ
Մեծաքանակ և փոքրաքանակ
ԳՐԱՄԵՆԱԿԻ
ՏՊԱՐԱՆԱԿ ԵՒ
ԿԱՐԴԱՆ
ԳԻՆԵՐԸ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐԱՆԵՐՈՒ
Բերիկեղ Բազար, Սաքի խան:
Արտատու Ա. ՍԱԳԱՆԱՆ
Տպագրութեան Սաքի խան:

«ԾԱՂԻԿ» ԹԵՐԹՈՆԸ (65)
ՇԱՌԱ ՄԷՐՈՒՎԵԼ
ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ
ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԲԱՐԻՋԻ ԴԺՈՒՔԸ
Ա.
ԽԱՐԿԱՆԵՐ
Մէնթ-Անտոն-Եղիշ-Ան փողոցին վրայ կը գտնուէր հինգամ տնայապահներէն մին, որոնք հազիւ պրծած կ'երևին ժամանակին աւերող ճիւղաներէն: Սանդուխները փոշոտ, ապակիները աղտոտ, վերէն վար ամեն բան անխնամ ձեռքերու մէջ մնացած ըլլալը կը մատնէր Դոնաուա-նուհին սենեակը ու և է բանէ աւելի կ'աւարդէ ծակի մը կը նմանէր, իսկ ինքը վախճանայ ջատակ մը, Ունարտ ա-նունը կը կրէր:
Սակայն, հակառակ այս ընդհանուր թափախում թեան Մէնթ-Անտոն-Եղիշ-Անի այդ հին տապառնքին անաբաժիններէն

մէկ քանիները կը պահէին տակաւին իրենց հին շքեղութեան բան մը, սիրուն փայտաքանդակներ, զարդեղներ և այլն:
Տանեկեղ մօտ 1389ին առաւելու մասը տանին տանները, շքեղ գոյ կ'աւարդէր, մօթ կարմիր ձիւ մը լծուած, եկաւ կեցաւ այդ տանը դրան տեղեւ:
Ծովը սարսափելի կերպով կը փչէր: Անին կողմ տառայ:
Տակաւին երկամասող մօտը մը, գուր զատկեղ կ'աւարդէր անմիջապէս և շինքին ցածակ դռնէն ներս մտնելով, աղտոտ գլխու բարեւ մը տուաւ Ունարտի ու վեր կ'աւարդէր տանը զինքը:
Վերին չարիք հասնելուն, կեցաւ դրան մը առջեւ՝ որուն վրայ գրուած պղնձեայ տախտակին վրայ կը կարդա-յուէր:
ԿԻՐԻՊԱՆ ԵՐԱՐԻՔ
Զանգակ քաշեց:
Բանի մը վայրկեան վերջ փոքրիկ ծեր մը եկաւ բանալ գուռը, ու տաններուն պէս այցելու:
— Զորմեղք ըսաւ բարեկամական շնոր-սով մը:
Եւ անմիջապէս գոցեց գարձաւը:
Երկու Կրիւնպաններէն մին որ բացէր էր դուռը, անգրանկէն էր՝ Միշէլ Կրիւն-

պան, նշանաւոր քիմիագէտ, շատ մը տարօրինակ գիւտերու հեղինակը: Միւսը նստած իր գործատեղի ծառայող ծակի մը խորը տեղէն իսկ չարմեղաւ նորիկին գալուստը իմանալուն ալ զուարթ վեր առաւ: Մէջ մը ու գործարանին ճիւղ մը ար-ձակուեց:
— Ահ, դժբէք, Մէնթ-Օպէն: Բարի լոյս:
Ու անմիջապէս ձեռք առաւ գարձաւը ձեռքի իր մէջ գործը որ պատկեր մը փո-րեւ էր:
Ժաման Կրիւնպանը, համբաւաւոր փո-րագրիչ մըն էր ինքը ալ, վախճանային մը, գրեթէ տաք տաք փոքր իր մեծ եղ-բորդին:
Երկու Կրիւնպանները, երկուքն ալ թունկ Ալգապիներ, ճանչցուած արուես-տաւորներ էին իրենց ճիւղերուն մէջ: Ի-րարու հետ անոր բարեկամութեամբ մը կ'ապրուած էին, եւ տունը որ ամբողջ ի-րենցն էր, ուղղաճիւղէն պէս շինած էին առանց միջնորմներու, այնպէս որ կարելի էր մէջը պատել հոս հոս առանց ո՛ր և է արգելիքի մը հանգիստի, բայց ի անթիւ գործիքներէ, ցիցերէ և այլն:
Երկու եղբայրներուն քովերը հազա-րաւոր առարկաներ լցուած էին խառնակ

հոս հոն: — Տնոցներ, եղջիրներ, փորձա-նակներ, գրեթէ շարքով, փորագրելի գոր-ծիքներ, զեղեր, սրտապատեղ թիւեր, ըլլաքներ, և այլն:
Այս Ընդարձակ արախին ճիւղ մէջտեղը գրուած խոշոր վառարան մը բաւականա-չափ ջերմութիւն մը կը տնայէր շուրջը:
Միշէլ Կրիւնպան վառարանէն քիչ մը հեռու, թիւնաթու մը ցուցեց իր հեւ-րին Պառն Մաքսիմ Մէնթ-Օպէն, Նոնէ Բիւրիակի բարեկամն ու տէրը, Օլէմը Սնա-րալի պարմանին միջոց, ընդունեց հրաւերը ու բազմեցաւ:
— Էհ, ըսաւ այն տանի Միշէլ Կրիւն-պան, ըստի եկաւ... Բայց ի՞նչ կայ այս տանի, կանախ կանախ փողոցները ին-կեր էք...
Պառնը չպատասխանեց, նախ ալ չըր-թուեց չարմուռ մը ըսաւ միայն, որ ա-ւելի հետաքրքրեց Միշէլ Կրիւնպանը:
— Ի՞նչ կայ հարցուց:
Փորագրելի ալ նոր պահուս գլուխը վեր տանելով:
— Բայց ի՞նչ ունիք ըսաւ ինքն ալ:
Պառնը իր պատասխան թուղթ մը հանեց գրպանէն և երկնայեց քիմիագէ-տին ըսելով:
— Կարգացէ՛ք:

Նամակը սա՛ երկու տողը միայն կը պատուանակէր—
Լոնտոն, ...
«Ինչորոնքից գործեցե՛ք Մեքե-նան պայթեցաւ»:
— Այսինքն... հարցուց Միշէլ:
— Այսինքն թէ՛ կ'ապահանէր ըլլալ սկսէր են...
— Հէ՛:
— Թէ ոստիկանութիւնը հասկցեր է:
— Էհ, ըսաւ փորագրելը, խոշորացող ու գրեթէ մեղմ գլուխով, յայտնի էր ար-դէն... Որքան օրեր առաջ ըսի ես... Ես չէի՞ գիտեր:
— Եւ կարծեմ, շարունակեց Պառն Մաքսիմ, վրանքն ալ բաւական մեծակ բան մըն է որ Միշէլ և Գառնիթի պէս անպիտաններն ալ այսքան իրար ան-ցեր են:
Ժաման Կրիւնպան նորէն մտաւայ:
— Էհ յայտնի էր:
— Եւ սակայն ըսաւ Պառնը, կ'ընէ-իք...
— Թէ անկարելի էր որ ճանչցուէր, վերջացուց քիմիագէտը: Անշուշտ Նոն-անթիւնը կ'առարկուէ է, ապրեցողիչ է, և կարող ըլլալ վարկաւ ըսող գրամատե-րին իսկ խաբելու...
(Շարունակելի)